

ÅRSPLAN 23/24

Nærsnes FUS barnehage

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barnehagens fagområder

6. Barnehagens satsingsområder

7. Barns medvirkning

8. Samarbeid

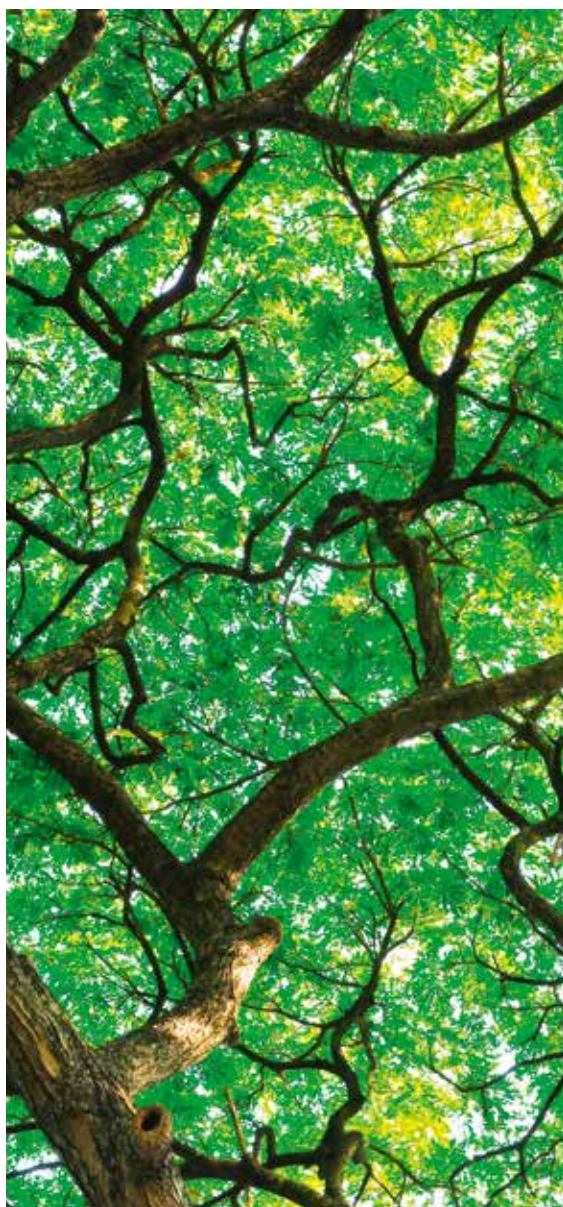
Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

9. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

10. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Denne årsplanen skal vise hvordan Nærsnes FUS barnehage jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den staker ut en retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – nå og i fremtiden.

Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Metoder for å jobbe mot visjonen:

- **Eventyrlyst:** Personalet byr på seg selv, gir barna impulser og motiverer til lek og annen aktivitet. Vi undrer oss sammen med og stiller barna åpne spørsmål som motiverer til refleksjon og språkutvikling.
- **Lek og lekekompetanse:** Personalet er klar over voksenrollens betydning for lek og relasjonsbygging, og deltar i lek og samspill med barna.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

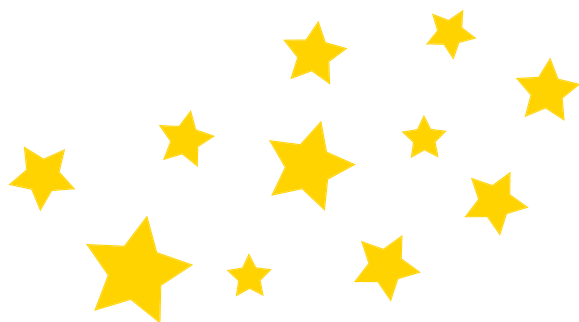
- **Glødende** – Hos oss er man glødende når man er opptatt av det barna er opptatt av, og viser interesse for hvert enkelt barn og deres behov. Når man gleder seg til å gå på jobb, og «gløder» for jobben sin.
- **Skapende** – Hos oss er man skapende når man bruker fantasi og kreativitet, og får fram skapergleden hos barna. Når man ser muligheter og griper dem.
- **Tilstedeværende** – Hos oss er man tilstedeværende når man har fokus på barna, lytter til dem og inkluderer dem i barnehagens fellesskap som likeverdige.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til “resten av livet”, og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

Våre metoder for å jobbe mot målene:

- Personalet deltar i kompetanseutviklingen Barnet først
- Personalet deltar på veiledning
- Personalet følger retningslinjene til Smartmat
- Vi har fokus på å styrke barnas leke kompetanse og sosiale kompetanse
- Vi er anerkjennende voksne

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehatilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

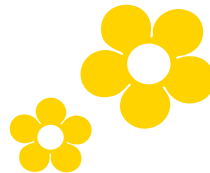
«BARNET FØRST»

Barnehageårene er en svært betydningsfull periode for barnas utvikling, både sosialt, emosjonelt, kognitivt, språklig og motorisk. Barnehagen har en avgjørende rolle i å tilrettelegge for et omsorgs- og læringsmiljø av høy kvalitet. I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være for barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetanseutvikling, der målet er å etablere et helhetlig system for å styrke de ansattes handlingskompetanse og kunnskap om hvordan støtte barna i sin utvikling og læring.

HVA ER KJERNEN I Å SKAPE GOD KVALITET FOR BARNA

Den viktigste faktoren for å fremme barns omsorgs- og læringsmiljø i barnehagen er kvaliteten på de ansattes samspill med barna. Vårt mål er at alle barn skal bli møtt av ansatte som viser sensitivitet, entusiasme og glede. Alle barn skal oppleve et miljø som er fritt for krenkelser og et rikt leke- og læringsmiljø, som bidrar til trivsel og progresjon. For å sikre høy kvalitet på relasjonen må vi vite hva som egentlig skjer i møtet mellom den ansatte og barnet. Vi skal sikre at vår atferd som ansatte er preget av handlinger som fremmer og ikke hemmer barnets trivsel, utvikling og læring.

Barnet først bygger på et forskningsbasert program, Tuning in to Kids (TIK), der målet er å styrke barnas emosjonelle og sosiale kompetanse, og CLASS observasjonsmetode som har tilsvarende mål i forhold til emosjonell støtte, ved siden av å bedre læringsmiljøet i barnehagene. Barnet først er en kompetanseutvikling for alle barnehagens ansatte, der treningen foregår over tid og blir understøttet, utviklet, og innarbeidet i det daglige arbeidet med barnehagens barn i samarbeid med gode kollegaer. Hver barnehage har en egen ressursperson som får særskilt opplæring i å bruke CLASS som observasjonsmanual, samt ekstra opplæring i TIK. Det er utviklet et eget støttemateriell, både for individuelt arbeid og arbeid på avdelingene.

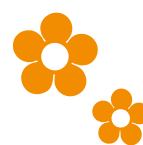
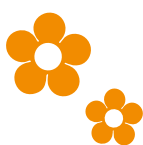
**BARNET
FØRST!**

2. OM BARNEHAGEN

Nærsnes FUS barnehage er en en avdelings barnehage med en fantastisk beliggenhet, med gangavstand til Oslofjorden og skogsområdene rundt Nærsnes. Vi har mange turer til stranda der vi fisker krabber, bader, spiller fotball med mer. Lokalene leies av Nærsnes Grendehus A/L. Barnehagen ble åpnet høsten 1991, og ble overtatt av FUS april 2019. Nærsnes FUS Barnehage har plass til 18 barn i alderen 1-6 år. Barnehagen har et stort fokus på voksenrollen, og hvordan skape et inkluderende miljø for alle. Voksnes holdninger og væremåte har stor betydning for hvordan vi møter barna, og vi tenker at barnehagens kvalitet avhenger av dette.

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

Vi er bevisste på maktforholdet mellom voksen og barn, og at maktforholdet vi voksne står i ikke misbrukes. Vi legger til rette for at barn er ulike individer, men hjelper også barna å finne tilhørighet i en gruppe. For oss er det viktig at barna utvikler et godt selvbilde og at de har tro på egne evner. Derfor er det viktig for oss som å være et støttende stillas rundt barna. Vi møter de med empati, tillit, ros og omsorg.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati:

Vi respekterer barna og deres ønsker, de får lov å være med å bestemme ulike deler av sin hverdag. Alle har en betydning i fellesskapet, og alle får ytre seg og delta. Vi har samlinger, vi lytter og lar alle få delta i samtaler rundt matbordet. Vi legger til rette for inkluderende aktiviteter. Vi har respekt for forskjellighet, og at barna har ulik bakgrunn.

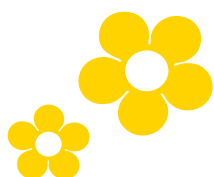
Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

Barnehagen tenker at personalet er rollemodeller, og at deres holdninger til hverandre, og relasjoner er av betydning for hvordan barna opplever mangfold og gjensidig respekt. Det er viktig at personalet ser på hverandres ulikheter som en ressurs, og respekterer hverandre. Vi skal lytte til hverandre, og vise interesse for hva den andre har å si. Holdninger og verdier blir til i relasjoner. Barna skal oppleve at alle er bra nok, og at deres deltakelse i gruppa har betydning. Foreldresamarbeid er viktig, og skal være preget av gjensidig respekt.

Likestilling og likeverd

*«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjons-
evne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur,
sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for
diskriminering og fremme nestekjærlighet.»*

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

Arbeidet med disse to temaene i barnehagen handler om retten til å være lik og ulik, og om mangfold. Personalet må ha et bevisst forhold til egne tanker, erfaringer og perspektiver på kjønnsroller og til kvinner og menn. Det handler også om å finne frem barnas perspektiver og erfaringer, og at vi sammen utvider disse.

Bærekraftig utvikling

*«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en
forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal
bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for
fremtiden.»*

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10.)»

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

Barna oppfordres til å ta vare på naturen. Vi plukker med oss søppel når vi er på tur. Sammen med personalet reflekterer de over hva som skjer med planter og dyr når det ligger søppel i naturen. Minske bruk av papir og plast. Ta vare på lekene våre og behandle tingene våre pent så vi har de lenge og ikke trenger å bytte ut ofte. God planlegging av måltidene så vi ikke har mye matsvinn.

(Les mere om bærekraftig utvikling under punktet
Satsningsområder.)

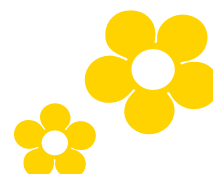
Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

Barna i Nærnes FUS barnehage skal oppleve å bli hørt og tatt på alvor. Personalet skal ta seg tid til å lytte til barnet, og gjøre sitt beste i å forstå hva barnet prøver å fortelle. Personalet skal «framsnakke» alle barn, og hjelpe de med å håndtere utfordringer. Barnet skal få støtte i å mestre motgang, og bli kjent med egne og andres følelser. Gjennom personalets aktive deltakelse og tilstedeværelse i lek og andre hverdagsaktiviteter skal de gi alle barn den veiledning og støtte de trenger for å mestre livet. I nært samarbeid med barnets hjem vil personalet observere og motta informasjon om barnets omsorg og livssituasjon. Barnehagen har gjennom smartmat prosjektet fokus på å gi barna kunnskap om og erfaringer med hva som er riktige «byggeklosser» for kroppen.

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: De ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

BARNET FØRST!

Slik arbeider vi med Barnet først:

Nærnes FUS barnehage begynte å arbeide med «Barnet først» i 2020. Siden den gang har vi sertifisert to ressurspersoner, som bidrar til barnehagens utvikling. Vi har arbeidet med domene for domene, der vi reflekterer rundt voksenrollen og organisering av avdelingen systematisk på personalmøter, ledermøter, planleggingsdager. Dette arbeidet skal være førende for alt vi gjør i barnehagen. Barnehagen tenker at voksnes væremåte har alt og si for kvaliteten i barnehagen, og at arbeidet med «Barnet først» er en kontinuerlig prosess vi må fortsette å jobbe med.

Omsorg

I barnehagen skal omsorg være en kvalitet ved alle relasjoner. Det handler om å se og anerkjenne andres og egne behov. Det handler om glede ved å være sammen, ta vare på hverandre når noen er lei seg og tilgi om noen gjør noe dumt eller som følge av en konflikt. Dagligdagse rutinesituasjoner benyttes til å skape gode omsorgsrelasjoner preget av godhet, kjærlighet og omtanke, og både voksne og barn er en del av barnehagens omsorgsfellesskap. Vi tenker at voksenrollen er en av de viktigste faktorene når det gjelder kvalitet i barnehagen.

De voksne skal:

- Se det sympatiske i hvert enkelt barn
- Være lydhør for barnas uttrykksformer og behov
- Legge til rette for positive samspillsituasjoner
- Være tydelig, og by på seg selv

Vennskap og fellesskap

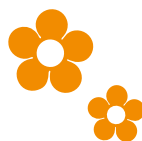
Det er de voksne som legger grunnlaget for hvordan barna inkluderer hverandre, og hvordan vennskap utvikles. Det er hvordan voksne er mot hverandre eller mot andre barn som er avgjørende for hva slags holdninger og verdier barna utvikler. Gjennom arbeidet med egenledelse i lek og læring ser vi en klar sammenheng til vennskap og fellesskap. Å være i lek med andre forutsetter samhandling og tilhørighet til en gruppe. Sammen med barna skal vi forske på og finne ut om hva det vil si å være en venn, hvordan få venner og vise omsorg for hverandre, hvordan beholde gode venner og ikke minst hvordan konflikter løses på en god måte. I barnehagen skal barna være en del av et trygt fellesskap. Her skal de erfare i samspill med andre og utvikle sosial kompetanse.

For å få til dette må de voksne:

- Aktivt delta i lek
- Være bevisst sine holdninger og menneskesyn.
- Være fysisk og psykisk tilgjengelig for barna.
- Prate med barna, og hjelpe dem med å sette ord på følelser.
- Veilede barna i lek og sosialt samspill.
- Veilede og hjelpe barna med å løse konflikter.
- Være gode forbilder for barna.

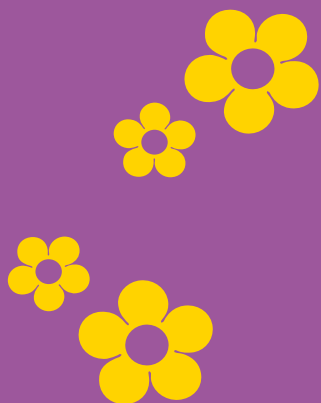
Danning

I formålsparagrafen står det at danning er en kontinuerlig prosess, som skjer i barnets samspill med omgivelsene. I denne prosessen blir barnet påvirket av omgivelsene sine, men kan også påvirke sitt eget liv. Nærnes FUS barnehage tenker at danning i vår praktiske hverdag handler om møtet mellom små og store mennesker. Vi har ulike bakgrunn, kultur, religion, erfaringer og utdanning. De voksnes væremåte skal være forankret i FUS verdiene; å være glødende, skapende og tilstedeværende. Vi skal se, anerkjenne og bekrefte barnas identitet, og måten barna er til stede i verden på. Personalet skal bidra til en dannelsingsprosess, som forbereder barnet til å leve i et flerkulturelt samfunn, til solidaritet, demokrati og miljømessige utfordringer.

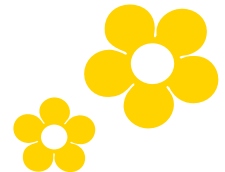
**BARNET
FØRST!**

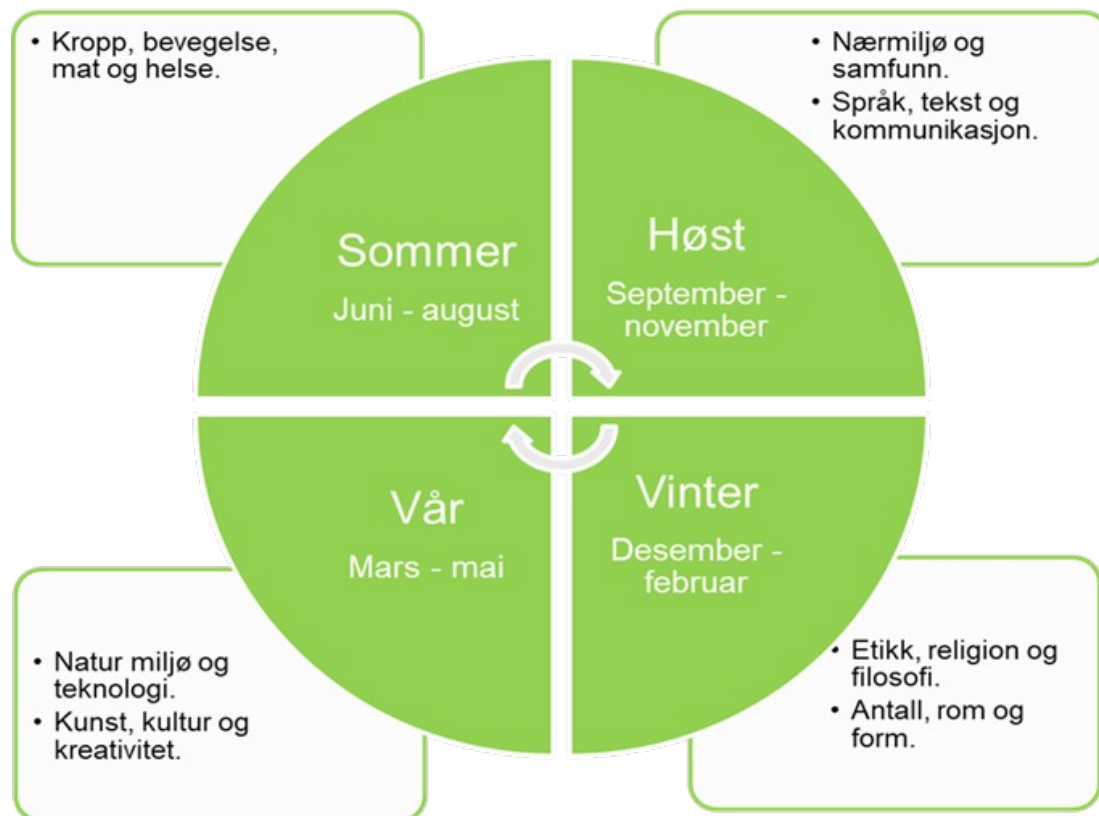
5. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Barnehagen har i perioder fokus på enkelte fagområder (Se årshjul). Dette betyr ikke at vi bare jobber med det ene fagområdet, men at vi jobber litt ekstra med et fagområde. Barnehagen jobber med alle fagområdene hver dag, og mange av fagområdene går over i hverandre.

PROGRESJONSPLAN

For å sikre at hvert enkelt barn har progresjon, har vi laget en progresjon, som sir noe om hva barna skal ha erfaringer med ut fra alder.

Kommunikasjon, språk og tekst		
1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Sanger, rim og regler ○ Å bruke språket i hverdagslige situasjoner ○ Se i bøker ○ Enkle beskjeder ○ Å delta ○ Synge navn ○ Å bli kjent med begreper ○ Her og nå situasjoner (å være)	○ Å delta i rim, regler og sanger ○ Uttrykker ideer, ønsker og følelser ○ Lese bildebøker ○ Motta en beskjed ○ Vente på tur ○ Klapper stavelser (navn) ○ Symboler, tall og bokstaver i daglige situasjoner ○ Gjenfortelle daglige hendelser	○ Å delta i rim, regler og sanger ○ Dialog over lengre tid ○ Høytlesning, høre på bok uten bilder ○ Å motta to beskjeder ○ Vente på tur, impulskontroll ○ Klapper stavelser (navn) ○ Symboler, tall og bokstaver i daglige situasjoner ○ Å fortelle om egne erfaringer i nåtid og fortid

Kropp, bevegelse, mat og helse		
1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Å gå, løpe ○ Å krabbe, gynte, klatre, rulle, kaste ○ Gripe, ta ○ Ulendt terreng innenfor barnehagens område ○ Spise med skje ○ Komme seg frem ved bruk av beina på sykkel ○ Enkel hinderløype ○ En god samhandling ved bleeskift ○ Hjelper med av- og påklledning	○ Hoppe, hinke ○ Perle små og store perler ○ Balansere, Stupe kråke ○ Ulendt terreng innenfor og utenfor barnehagens område ○ Smøre brødkiven ○ Bruke pedalene på sykkelen ○ Hinderløype ○ Selvstendig dobesøk med hjelp ○ Av- og påklledning med veiledning	○ Hoppe tau, hoppe paradiss ○ Fargelegge/tegne etter instruks ○ Regelleker ○ Lengre turer med variert innhold ○ Smører nisten selv ○ Sparkesykkel og to-hjuls sykkel ○ Avansert hinderløype med ball/hinder ○ Selvstendighet ved dobesøk ○ Selvstendighet i av- og påklledning

Natur, miljø og teknologi

1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Å undre seg over det de ser innenfor barnehagens område. ○ Å se på bilder av dyr og insekter, og bli kjent med hvilke lyder de lager. ○ Med dyrelyder gjennom IKT.	○ Turer i nærmiljøet. ○ Navn på noen ulike dyr og insekter, enkle faktaopplysninger. ○ Tekniske hjelpemidler som for eksempel cd – spiller, data, ipad.	○ Gå på turer i nærmiljøet, samt lengre turer til ulike destinasjoner. ○ Dyr og insekter, og hvilken betydning de har for matproduksjon. ○ Å skape noe ved bruk av tekniske hjelpemidler som for eksempel data, ipad.

Antall, rom og form

1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Tall til tre ○ Preposisjoner(først, sist) ○ Form og farge ○ Enkel konstruksjonslek med få klosser ○ Enkel begrepsforståelse i forhold til størrelse for eksempel stor, liten osv.	○ Tall til ti ○ Å bruke preposisjoner som over, under, bak ○ Enkle puslespill ○ Videreutviklet konstruksjonslek(duplo og lego) ○ Begreper og måleenheter	○ Å bruke tall ○ Å beherske preposisjoner som over, under, foran ○ Puslespill med flere brikker ○ Enkle terningspill ○ Avansert konstruksjonslek (lego, kapla m.m.) ○ Å bruke begreper og måleenheter bevisst.

**BARNET
FØRST!**

Kunst, kultur og kreativitet		
1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Leken – gi impulser til dramaleken gjennom fortellinger med konkrete i samlingsstund. ○ Sanselige erfaringer med ulike materialer som f. eks. maling, sand, ull osv. ○ Musikk, dans og sang – få gode erfaringer med bevegelse, rytme og lyd.	○ Leken – dramatisere korte eventyr med enkle replikker. ○ At et eller flere materialer kan bli til noe. ○ Enkle sanger, sangleker og bevegelsesleker. ○ Dans og rytme	○ Leken – dramatisere og fremføre for andre, og øve seg på å tørre å stå frem i gruppa. ○ Å kunne lage noe konkret gjennom for eksempel maling, klipping osv. ○ Ulike musikksjangre og dansestiler.

Nærmiljø og samfunn		
1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Hvem er her og hvem mangler i dag ○ Gruppetilhørighet ○ Begynnende utforskning av nærmiljøet i barnehagen ○ 17. mai markering	○ Begynnende utforskning av nærmiljøet utenfor barnehagen ○ 17. mai markering	○ Turer i nærmiljøet og lengre turer med buss ○ Besøke skolen ○ Å ferdes i trafikken ○ Norge ○ Samiske flagg og kultur ○ Brannvern og nødnummer

Etikk, religion og filosofi		
1-2 år Ha erfaring med:	3-4 år Ha erfaring med:	5-6 år Ha erfaring med:
○ Leke med andre barn ○ Juletradisjoner ○ Påsketradisjoner ○ Vise omsorg for hverandre ○ Å møte voksne som undrer seg sammen med dem	○ Krybbevandring i kirken ○ Respektet hverandre ○ Inkludere hverandre ○ Juletradisjoner ○ Påsketradisjoner ○ Å møte voksne som undrer seg sammen med dem	○ Jule og påske budskapet ○ Fremme ulikheter i barnegruppa ○ Respektet hverandre ○ Å møte voksne som undrer seg sammen med dem ○ Å uttrykke tanker, følelser og spørsmål

6. BARNEHAGENS SATSNINGS-OMRÅDER

Barnehagens satsningsområder er lek, uteliv og språk. Barnehagen tenker dette er områder som henger sammen, og glir inn i hverandre.

Lek

Leken skal gå som en rød tråd gjennom hele barnehagehverdagen, og skal prege alt vi gjør i hverdagen. Språket har stor betydning for samspill og relasjoner, som igjen påvirker leken. Uteliv er der vi får gode erfaringer gjennom naturen, og på denne måten lærer oss å bli glad i den.

Definisjon på lek (FN 2013): Lek er enhver oppførsel, aktivitet eller prosess satt i gang, styrt og strukturert av barnet selv; den finner sted når og hvor mulighetene oppstår. Lek i seg selv er ikke obligatorisk, drevet av indre motivasjon og foretatt for sin egen skyld, snarere enn som et middel til et mål.

Hos oss kommer leken først!

Vi mener at det å forstå lekens vesen, er en viktig del av det å forstå barn. Leken er barnas viktigste aktivitet. Den har stor betydning for den sosiale, emosjonelle, kognitive, språklige og motoriske utvikling. Leken er med på å utvikle kreativitet,

problem-løsningsevne og barns sosiale ferdigheter.

Personalets rolle er å:

- Delta aktivt i leken.
- Vise interesse for det barnet er opptatt av.
- Se hvert enkelt barn.
- Veilede i konfliktsituasjoner.
- Gi inspirasjon og bidra til nye ideer.
- Være undrende sammen med barna.
- Være lydhør for barnas signaler.
- Være psykisk og fysisk til stede i leken.

Målsetning for lek:

- Får barna mulighet til å være skapende.
- Blir barna sett.
- Medvirker barna til egen hverdag.
- Bruker barna sansene.
- Øker barna sin sosiale kompetanse.
- Får barna venner.

Språk

«Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barns ulike kommunikasjonsuttrykk og språk».

(Rammeplanen 2017 s. 23).

Barnehagen tenker at språket er identitetsdannende og påvirker barnets opplevelse og oppfatning av seg selv. Personalet i barnehagen skal bruke språket bevisst i hverdagen, de skal sette ord på handlinger, følelser og det barnet opplever. Det er avgjørende at barna får varierte erfaringer for å forstå begreper. Barna skal møte et rikt og variert språkmiljø gjennom bøker, sanger, rim, regler, musikk, dans, spill og mye mer.

Å lære språk er noe av det viktigste som skjer i barns liv. Barn lærer å forstå seg selv og omgivelsene rundt gjennom språket. Ved å bruke språket kan barn sette ord på egne tanker og følelser, og på denne måten medvirke til fellesskapet i barnehagen.

Språket har stor betydning for den følelsesmessige, sosiale og intellektuelle utvikling og er viktig for barns utvikling av lek, vennskap og inkludering.

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenne det».

(Rammeplan 2017, s. 10).

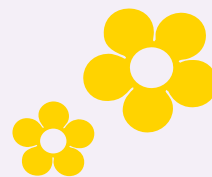
Barna oppfordres til å ta vare på naturen. Vi plukker med oss søppel når vi er på tur. Sammen med personalet reflekterer de over hva som skjer med planter og dyr når det ligger søppel i naturen.

Barnehagen skal engasjere barna i:

- Kildesortering
- Barnehagens grønnsakhage
- Gjenbruk
- Gjøre barna kjent med hva som er bra naturen og hva som skader naturen

Barnehagen har fokus på at vi skal ta vare på de verdiene vi har, og barna oppfordres til å behandle leker og annet aktivitetsmaterieell med forsiktighet, slik at vi kan holde forbruket på et fornuftig nivå. Det å vise hverandre omsorg og respekt er en viktig del av dette arbeidet. Vi snakker om hvem som er i barnehagen, og hvem som ikke er i barnehagen, og hilser på alle ved å bruke navnet når de kommer til barnehagen.

Målsetning for bærekraftig utvikling: Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

7. BARNS MEDVIRKNING

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

Barns rett til medvirkning er nedfelt i FNs barnekonvensjon (1989). Den sier blant annet at barn fritt har rett til å uttale seg om alle saker som angir dem, og at barnets mening skal tillegges vekt ut fra barnets alder og modenhet. Med medvirkning forstår vi i Nedre Høvik FUS barnehage at vi skal «virke sammen». I praksis betyr det at vi sammen skal komme frem til hva som skal skje, hvordan ting kan utføres, hvilke materialer som skal benyttes, hva vi skal være opptatt av på tur osv. Medvirkning betyr ikke at barna skal bestemme alt. Det betyr heller ikke at rutiner oppheves og at ingenting er voksenstyrt. Det betyr at barna skal oppleve at det er lov og viktig å si hva de mener og tenker om det som skjer i barnehagen, og de skal oppleve at deres innspill, ideer og syn på hverdagen blir tatt på alvor.

8. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene. Vi ser det som viktig å få til en positiv dialog i hverdagen. Dette for å kunne gi barna det de trenger. Foreldres medvirkning i Nærnes FUS barnehage er viktig. Det holdes derfor foreldremøter og foreldresamtaler to ganger i året, foreldrene inviteres til å delta i SU. SU er barnehagens samarbeidsutvalg, og består av representanter fra foreldre, personalet og eier.

Samarbeid med andre instanser:

Våre viktigste samarbeidspartnere er foreldrene. FUS har en egen serviceerklæring som sier noe om hva foreldrene kan forvente av barnehagen, men også hva barnehagen forventer av foreldrene. Hver dag i hente/bringesituasjonen utveksles informasjon, og foreldresamtaler tilbys foreldrene to ganger i året. Det er hele tiden barnets beste som står i fokus. Rammeplan for barnehager sier noe om barnehagens samarbeid med andre instanser, og her står tverrfaglighet og helhetstenkning sentralt. Samarbeid med andre instanser og med andre faggrupper er viktig i et forebyggende og helsefremmende arbeid, for å trygge barns oppvekstvilkår.

Nærnes FUS barnehage ser blant annet på noen av de følgende som sine naturlige samarbeidspartnere.

- Barnehagens eier
- Barnevernstjenesten
- Pedagogisk psykologisk tjeneste, støtteteam
- Aktuelle skoler
- Helsestasjonen
- Asker kommune
- Andre barnehager

9. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

For å sikre en trygg og god tilvenning:

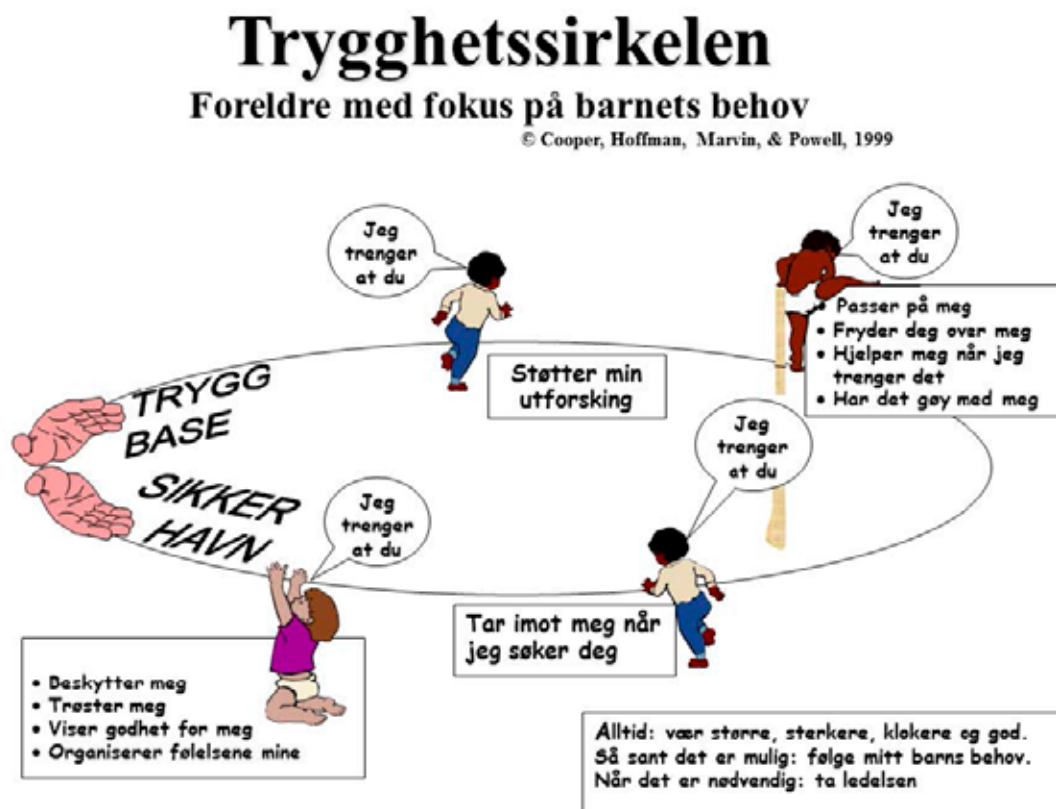
Overgangen fra hjem til barnehage innebærer en løsrivelsesprosess for både foreldre og barn. Det kan oppleves som vanskelig å overlate barnet sitt til mennesker man ikke kjenner. Man kan bli usikker på om man gjør det rette for barnet, og på om barnet vil få det godt i barnehagen. Vårt mål for tilvenningen er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal oppleves som et brudd, men som en utvidelse av mulighetene for kontakt og nye erfaringer.

At barnet har en trygg og god tilknytning til de voksne er av stor betydning for hvordan barnet har det i barnehagen. Personalet i Nærnes FUS barnehage har arbeidet for å øke sin relasjonskompetanse. De skal oppleves som trygge og gode omsorgspersoner, som ser det beste i hvert enkelt barn.

I arbeidet med å skape gode relasjoner og trygghet til hvert enkelt barn bruker vi trygghetssirkelen som utgangspunkt (Cooper, Hoffmann, Marvin og Powell). Trygghetssirkelen synliggjør to grunnleggende behov hos barnet: behovet for tilknytning og behovet for utforskning. For å ivareta disse behovene må vi voksne være både en sikker havn, som tar imot barnet når det har behov for trøst, kontakt og omsorg, og en trygg base som støtter

barnet i utforsking av omverdenen. Barnet har derfor behov for å være både avhengig og for å være selvstendig, og vi voksne må se hvor i denne sirkelen barnet befinner seg og møte det, støtte og utfordre det derfra.

Vi voksne må være på til stede og tilgjengelige. Derfor skal vi ALLTID være større, sterkere, klokere og god. NÅR DET ER MULIG skal vi følge barnets behov og NÅR DET TRENGS skal vi ta ledelsen.

For å skape en trygg tilvenning for barnet er det avgjørende å involvere foreldrene. Gjennom foreldreaktiv tilvenning vil foreldre trygges, noe som igjen vil ha en positiv innvirkning på barnets trygghetsfølelse. I løpet av de første dagene blir barnet og foreldrene kjent med tilknytningspersonen og barnehagen. På denne måten får barnet en myk overgang og mulighet til å observere, erfare og ta inn alt det nye. Samtidig er barnet tett på foreldrene og kan da utforske omverden på en trygg måte.

De første 5 dagene er en av foreldrene sammen med barnet hele tiden det er i barnehagen. På denne måten vil begge foreldrene få en relasjon til personalet og innblikk i barnets nye hverdag. I tillegg vil personalet få vite alt de trenger å vite om barnet, slik at de kan overta omsorgen for barnet når tilvenningsperioden er over.

Overgang mellom barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evne.

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

- Besøksdager til skolen
- Samarbeidsmøte med skolen.

10. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: «en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid». Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Refleksjon og samarbeid på tvers av avdelingene
- Avdelingsmøter
- Planleggingsdager og personalmøter
- Kurs og samarbeide med andre instanser

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Planleggingstid for pedagogene
- Drøfting av felles mål og hvordan vi når de
- Avdelingsmøter og planmøter på tvers av avdelinger

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget.

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

- Observasjon og vurdering av en ekstern/intern CLASS resurs. Med bakgrunn i resurspersonens rapport jobber vi med ulike tiltak som skal forbedre og utvikle barnehagen og personalet den neste perioden

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

- Månedsbrev til foreldre
- Bilder og tekst på Mykid
- Dagen i dag
- Egne pedagogiske rapporter
- Foreldremøter

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Class
- Inndeling i mindre grupper.
- Veilede hverandre innad i barnehagen.
- Tuning into kids-der vi jobber med å emosjonsveilede barn.
- Søke hjelp og veiledning hos andre instanser i kommunen som PPT

31

